

næst lægge Mærke til, at der oftere her har været gjort Forsøg paa at skaffe en Repræsentation for Kirken, som man kunde spørge paa Kirkens Begne; men hvem er det da egentlig, der har forhindret det uden netop Præsterne? Jeg antager, at vi kunde have haft en Repræsentation for Kirken, naar Kirkens Embedsmænd vilde have gaaet ind derpaa. Jeg maa strax bemærke — thi man er tilbøielig til at misforstaae mig, naar jeg kommer med det Slags Ytringer — at hvad jeg her udtaler om Geistligheden, erkjender jeg, ikke gjælder om mangfoldige af dens enkelte Medlemmer. Jeg taler om Geistligheden i dens Heelhed; den er imod en Kirkerepræsentation, som kunde spørges i kirkelige Sager; og det synes at være, fordi den har en Følelse af, at den endnu, skjøndt urigtigt, betragtes som Kirken selv, og den Magt, den som saadan maatte have, vil den gjerne beholde. Man maa derfor ikke komme og sige, at det er et Overgreb paa Kirkens Gebeet, naar man her vedtager Love som den foreliggende, saalænge de Vedkommende, der nærmest synes at ville have Privilegium paa at afgjøre saadanne Sager, stemme imod og stride imod enhverformhelst Kirkerepræsentation, der med nogen Sandhed skulde kunne kaldes en saadan. Dette Hensyn maa være aldeles bortfaldet for den lovgivende Magt; saalænge det viser sig, at de, der ville tilegne sig en Myndighed, de ikke have, ikke ere villige til at tage imod en fornuftig Kirkerepræsentation, som i slike Tilfælde kunde raadspørges. Jeg vilde ønske, at man aldrig nogensinde hørte Noget om dette Overgreb paa Kirkens Gebeet, men naar man skal høre det, vil jeg ønske, at man strax faaer en Forklaring af, hvem der skal spørges, thi saa veed man, hvad Meningen er, medens det nu henstaaer aldeles taaget og ubestemt, hvad der forstaaes ved Overgrebet paa Kirkens Gebeet; thi der forstaaes jo dog ikke ved Kirkens Gebeet en Mængde forskellige Embedsmænd. Jeg skal for Diebliffet indskrænke mig til disse Bemærkninger, da jeg erkjender, at hvis man vilde udtømme det hele Stof, vilde det vare meget længe.

**Ministeren for Kirke- og Under-
visningsvæsenet:** I det jeg kan henholde

mig til flere Ytringer, der ere fremkomne fra forskellige af det ærede Things Medlemmer, skal jeg fatte mig kort. Den ærede Forslagsstiller yttrede, da han indbragte sit Forslag, at det var hans Hensigt at give „Reiseren, hvad Reiserens er, og Gud, hvad Guds er“, eller med andre Ord, paa det Gebeet, som Lovforslaget omfatter, at stifte mellem, hvad der var Kirkens og hvad der var Statens. Man kan indrømme, at det kunde være ønskeligt at tilveiebringe en saadan Adskillelse, men man maa vistnok med det Samme indrømme, at den ikke er saa meget let at tilveiebringe, navnlig naar den skal tilveiebringes gennem et Lovforslag, og naar dette Lovforslag tillige støtter sig til en theoretisk Betragtning, til en Begrebsadskillelse, som det vistnok vil findes vanskeligt at overføre i det praktiske Liv, naar den ikke der finder sit rette Tilnytningspunkt, og et saadant vilde den kun kunne finde, naar disse to Begreber, Kirke og Stat, ogsaa stode klart udførelse i den folkelige Bevidsthed. Men nu troer jeg, man kan antage, at der hos Folk i Almindelighed ikke hersker nogen klar Forestilling om, hvad der paa det her omtalte Gebeet er Kirkens og hvad der er Statens; disse to Begreber ere, ved gennem en lang Række af Generationer samtidigt at være udbillede med hinanden, saa sammenvovede, at de ikke let ville kunne løsrides fra hinanden, og naar et Lovgivningsarbejde, som støttede sig paa en saadan Adskillelse, blev overgivet til Folket, vilde det derfor staae som noget Fremmed og Ufatteligt for Folket, hos hvem det ikke vilde kunne finde den Rod, som ingen Lov bør savne. Den ærede Forslagsstiller har refereret sig til en afbød Hædersmand, som tidligere har havt Sæde her i Thinget; men det maa dog vistnok indrømmes, at der er en Forskjel imellem det Lovforslag, som her foreligger, og det, som hiin Hædersmand fremkom med; man kan kalde denne Forskjel lille, forsaavidt som den kan udtrykkes med nogle faa Bogstaver — den bestaaer deri, at den omtalte tidligere Forslagsstiller sagde Kan, medens den nuværende Forslagsstiller siger Skal, — men i Virkeligheden er denne Forskjel af meget stor Betydning. Det maa ogsaa erindres, at mellem den Tid, da det tidligere Lovforslag kom frem, og den nuværende Tid ligger der to Love, som